

Pedagogisch Beleid

PI-school
Professor Waterink
Noord

Inhoud

Inleiding	4
Hoofdstuk 1 Algemene werkwijze gericht op sociaal gedrag.....	5
Pedagogisch handelen	5
Handelingsgericht werken: volgsystemen, sociaal-emotioneel groepsplan en ontwikkelingsperspectiefplan (OPP)	6
Omgeving/school.....	6
Hoofdstuk 2 Algemene methodiek PBS.....	7
Het PBS-team.....	7
Dataverzameling over gedrag.....	7
Preventief handelen	8
De gedragspiramide, hoe werkt het	8
De waarden en gedragsverwachtingen zijn zichtbaar in alle ruimtes.....	10
Het schoolbreed systematisch bekrachtigen van gewenst gedrag	10
Groene interventies.....	10
Het systematisch actief aanleren van gewenst gedrag	10
Regeltjesproject: systematisch actief aanleren van gewenst gedrag	11
De Gouden Weken.....	11
Actief samenwerken met ouders	12
Sociale veiligheid: pestpreventie vanuit PBS.....	12
Gele interventies	12
De gele bak	13
De PAD-stoel.....	13
Time-out plek.....	13
Ongewenst gedrag effectief begrenzen	13
De twee minuten regel.....	14
Consequenties	14
Actief toezicht houden.	14
Groene Kaarten	14
Wat zijn de stappen in de klas voordat een leerling uit de klas gaat?	14
Oranje en Rode interventies.....	15
Hoe.....	15
Check-In-Check-Out.....	16
Hoofdstuk 3 PAD.....	17
Hoofdstuk 4 SJSO en extra aanbod.....	18

Hoofdstuk 5 Extra afspraken/ protocollen	19
Bijlagen	20
Zorgstructuur en aanbod	20
10 tips (in willekeurige volgorde) om op een goede manier het schooljaar te starten	21
Regels en afspraken voordat een leerling uit de klas gaat	23
Regelbord – uitschelden leerkracht	24
Regelbord – non-verbale en/of fysieke agressie naar leerkracht	25
Regelbord – uitschelden, fysiek geweld, spullen vernielen, overige afspraken	26
Gedragsmatrix in de klas	27
Voorbeeld beloningsmenukaart	28
De 10 (PBS) geboden voor een goede start van het schooljaar van PI-school Professor Waterink Noord	29
Is mijn klas PBS-proof?	29

Inleiding

PI-school Professor Waterink Noord biedt speciaal onderwijs aan leerlingen van 4 tot ongeveer 12 jaar. De leerlingen hebben leer-, sociale, gedrags-, en/of emotionele problemen, mogelijk veroorzaakt door psychiatrische problematiek, die het leren en functioneren in de weg staan. Onze aanpak vindt zijn oorsprong in het leren omgaan met leerlingen met internaliserende problematiek. Er kan daarnaast sprake zijn van een observatievraag. PI-school Professor Waterink Noord valt samen met vier collega-scholen onder het bestuur van academisch centrum Levvel. Deze organisatie verleent psychiatrische zorg aan kinderen, jongeren en gezinnen in Amsterdam en omstreken. Levvel werkt nauw samen met de Universiteit van Amsterdam (UvA) en met de Vrije Universiteit Amsterdam (VU). Daarnaast valt onze PI-school onder het PI-7 consortium. Binnen dit consortium werken de scholen samen met de landelijke paedologische instellingen en universiteiten op het gebied van onderzoek met betrekking tot onderwijs en gedrag.

Bovenal is PI-school Professor Waterink Noord ook gewoon een school. Wij stimuleren de ontwikkeling in cognitie en gedrag, zodat leerlingen beter functioneren op school en optimaal profiteren van het huidige en toekomstige onderwijsaanbod. We geven de gewone vakken zoals rekenen, lezen, taal, gym, et cetera. Om de leervorderingen te volgen nemen wij toetsen af en schrijven we individuele ontwikkelingsperspectiefplannen.

Naast het verzorgen van onderwijs richten we ons primair op het ontwikkelen van de eigen identiteit van de leerlingen, het aangaan van contacten, het aanleren van gewenst gedrag, routines en gewoontes en het omgaan met emoties. Daarnaast zetten wij ons ervoor in dat leerlingen plezier hebben in school. Elke dag streven wij ernaar om leerlingen weer perspectief te bieden. We sturen de leerlingen in hun gedrag bij door ons voorspelbaar op te stellen, vooral te richten op de competenties van leerlingen (wat ze kunnen) en preventief te reageren bij oplopende spanningen. Het betrekken van de leerling en ouders bij het gehele proces is voor ons een belangrijk onderdeel. Er zijn regelmatig gezamenlijke rapport- en oudergesprekken.

De algemene werkwijze gericht op sociaal gedrag binnen PI-school Professor Waterink Noord komt voort uit de missie van de school:

*Ik ben nieuwsgierig, ga op onderzoek uit en maak een plan.
Ik ben eerlijk en vriendelijk om goed te kunnen samenwerken.
Ik zorg samen met jou voor een veilige school.
Zo voelen wij ons goed.*

De missie is gestoeld op de waarden van de school: veilig, respectvol, verantwoordelijkheid en ontwikkeling. Het pedagogisch beleid is geschreven met de missie en waarden als basis.

In dit document wordt het pedagogisch beleid van de school beschreven. Eerst wordt omschreven waaruit de algemene werkwijze gericht op sociaal gedrag bestaat. Vervolgens worden twee belangrijke methodieken toegelicht, namelijk School Wide Positive Behaviour Support (PBS) en Programma Alternatieve Denkstrategieën (PAD). In het vierde hoofdstuk wordt toegelicht hoe specialistische jeugdhulp binnen het speciaal onderwijs (SJSO) wordt ingezet binnen de school. Ten slotte komen overige onderwerpen aan bod die ook onderdeel zijn van het pedagogisch beleid van de school.

Hoofdstuk 1 Algemene werkwijze gericht op sociaal gedrag

Een uitgangspunt van het pedagogisch beleid is dat alle medewerkers dezelfde taal spreken. Dat houdt in dat het pedagogisch handelen uit dezelfde grondhouding voortkomt en dat het team samenwerkt om de missie van de school uit te dragen. Drie gedragswetenschappers en het PBS-team zijn verantwoordelijk voor de aansturing van het pedagogisch beleid in de school. Iedere gedragswetenschapper is gekoppeld aan een vaste groep.

Binnen PI-school Professor Waterink Noord wordt handelingsgericht gewerkt om de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen zo goed mogelijk te monitoren. Dit betekent dat er plan- en doelmatig wordt gewerkt. Er wordt handelingsgericht gewerkt volgens een vaste cyclus (Zie protocol zorgstructuur) waarin de ontwikkeling en de doelen van leerlingen en de groepen twee à drie keer per jaar op vaste momenten worden geëvalueerd, volgens een vaste pedagogische cyclus. De pedagogische cyclus is verweven met de didactische cyclus, die gericht is op de leerontwikkeling. Deze cycli staan beschreven in het protocol Zorgstructuur. Binnen de pedagogische cyclus worden de cycli (zie. Hierin wordt de ontwikkeling en de doelen van leerlingen en de groepen twee à drie keer per jaar op vaste momenten geëvalueerd. Er wordt gewerkt met een individueel ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) en een groepsplan sociaal gedrag. Daarnaast zijn er wekelijkse momenten om incidentele problemen te bespreken.

PBS is de methodiek die als basis dient van het pedagogisch beleid op school. Deze methodiek is gericht op het creëren van een omgeving die het leren bevordert en gedragsproblemen voorkomt. Voor de onderbouwing van deze methode wordt verwezen naar het handboek PBS. De implementatie van PBS binnen de school wordt toegelicht in hoofdstuk 2 van dit protocol. Daarnaast wordt gebruikgemaakt het programma PAD. Dit wordt twee keer per week tijdens een les aangeboden in iedere groep met als doel om de sociaal-emotionele competenties van de leerlingen te vergroten. De implementatie van deze methodiek wordt beschreven in hoofdstuk 3 van dit protocol.

Pedagogisch handelen

De kracht van het pedagogisch handelen op PI-school Professor Waterink Noord vindt men vooral terug in het feit dat mensen zich competent voelen in hun handelen of dan wel ondersteund worden in hun handelen. Het uitgangspunt is 'goed gedrag kun je leren'. Hierbij ligt het accent op positief (voorbeeld)gedrag en het uitspreken van heldere (positieve) gedragsverwachtingen.

Daarnaast is het bewaren van de rust een belangrijk aspect van het pedagogisch handelen binnen de school om de veiligheid te waarborgen. Voor leerlingen is het essentieel dat er geen paniekerige sfeer ontstaat wanneer de volwassenen moeten reageren of handelen bij ongewenst gedrag. Op die wijze wordt veiligheid voor leerlingen en medewerkers gecreëerd.

Wij streven naar een herkenbare gemeenschappelijke aanpak in alle klassen, door alle leerkrachten. Dit betekent dat:

- Elke leerkracht vanuit een positieve houding reageert
- Elke leerkracht op dezelfde wijze reageert (reactieprocedure)
- Elke leerkracht in elke klas hetzelfde beloningssysteem hanteert
- Elke leerkracht dezelfde consequenties voor gedrag hanteert

Handelingsgericht werken: volgsystemen, sociaal-emotioneel groepsplan en ontwikkelingsperspectiefplan (OPP)

Om de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen te monitoren wordt gebruikgemaakt van het volginstrument OVM bij de kleuters, leerlijn en inschalingslijst een sociaal-emotioneel groepsplan op klassenniveau en een ontwikkelings-perspectiefplan (OPP) op leerlingenniveau voor de groepen 3 tot en met 8. Voor de kleuters wordt gebruikgemaakt van het Ontwikkelingsvolgmodel (OVM) en de OPP's.

In groepsplan sociaal gedrag staan doelen op het gebied van sociaal-emotionele ontwikkeling waar de leerkrachten met de klas door het jaar heen aan werken. Het betreft een actief werkdocument waarin het basisaanbod standaard is opgenomen (zie bijlage X). Voor het volgen en stimuleren van de sociaal-emotionele ontwikkeling wordt gebruikgemaakt van de 'Leerlijn sociaal gedrag' van het CED. Deze vaardigheden bestaan uit jezelf presenteren, keuze maken, opkomen voor jezelf, ervaringen delen, aardig doen en omgaan met ruzie. Het huidige basisaanbod van sociaal gedrag is voldoende om aan alle doelen te kunnen werken vanuit de CED-leerlijn.

Leerlingen worden tweemaal per jaar ingeschaald op een algemeen beheersingsniveau en krijgen een daarbij passend basis-, verdiept of intensief klassikaal lesaanbod. In het groepsplan staat vermeld aan welk groepsdoelen de klas werkt, hoe en wanneer de klas hieraan werkt en hoe en wanneer zij dit evalueren. Leerlingen worden meegenomen in het kiezen en evalueren van de doelen. Indien een groepsdoel is behaald, wordt door de klas een nieuw doel gekozen en dit in het groepsplan bijgewerkt. Bij het invullen en evalueren van het groepsplan wordt de leerkracht ondersteund door een gedragswetenschapper.

Een OPP is bedoeld om de individuele ontwikkeling van een leerling te monitoren. Het OPP van een leerling bestaat uit twee delen. Deze worden digitaal ingevuld (in Sera-sera S-OPP) en zijn gekoppeld aan Parnassys, het leerlingenvolgsysteem. Hierdoor is het veilig delen van vertrouwelijke informatie met ouders mogelijk per e-mail. Als een leerling op school start wordt binnen de eerste zes weken een OPP geschreven die wordt besproken met ouders. Vanaf dan wordt tweemaal per jaar het OPP geëvalueerd met het onderwijskundig team (leerkracht en twee leden van de Commissie van Begeleiding) en besproken met ouders.

Deel 1 is het gedeelte over de leerling met algemene informatie. Hierin staat onder andere informatie over het schoolverloop, de leerontwikkelingen, eventuele onderzoeken, afgeronde hulp en ondersteuning, de gezinssituatie en stimulerende en belemmerende factoren op het gebied van cognitie, didactiek, schoolse en sociaal-emotionele vaardigheden en lichamelijke factoren. Deze informatie wordt samengevoegd in een ontwikkelingsperspectief.

Deel 2 van het OPP betreft het handelingsdeel en hierin staat informatie over de huidige betrokken ondersteuning, zowel binnen als buiten de school, de onderwijsbehoeften en de individuele leerdoelen van de leerling.

Om de sociaal-emotionele ontwikkeling van de leerlingen op schoolniveau in kaart te brengen wordt een Volginstrument Sociaal Gedrag voor groep 3 t/m 8 ontwikkeld. Vanaf schooljaar 2022-2023 wordt dit instrument in gebruik genomen om de ontwikkelingen groeps- en school breed te kunnen volgen.

Omgeving/school

Een ander onderdeel van het pedagogisch beleid is het betrekken van de ouder en de leerling. Minstens drie keer per jaar worden leerling-ouder-leerkrachtgesprekken gevoerd. Bijvoorbeeld om kennis te maken of te evalueren hoe het gaat. Middels verschillende communicatiekanalen wordt een gestreefd om een kort lijntje tussen ouder en leerkracht te onderhouden. Bijvoorbeeld via Parro, een e-mail, telefoon of de nieuwsbrief. Een jeugdmaatschappelijk werker vanuit het SJSO kan ondersteunen bij communicatie tussen school en thuis.

Tevens is binnen het reguliere lesaanbod aandacht voor de sociaal-emotionele ontwikkeling, naast PBS en PAD. Bijvoorbeeld tijdens het samenspelen, buitenspelen, het Centrale Thema en de gymlessen. Dan worden (sociale) situaties voor- en nabesproken en kunnen leerlingen leren van elkaar. Ook wordt in de week van de Lentekriebels leeftijdsadequaat aandacht besteed aan seksuele voorlichting en is er de mogelijkheid voor leerlingen om zich in te zetten voor de leerlingenraad.

Hoofdstuk 2 Algemene methodiek PBS

Met PBS kiest PI-school Professor Waterink Noord voor het voeren van een preventief beleid binnen de school, gericht op het bekrachtigen en waarderen van gewenst gedrag bij alle leerlingen. Door actief te bouwen aan een positief schoolklimaat en gedragsvraagstukken binnen de school in een vroeg stadium te signaleren en daar adequaat op te reageren, streeft de school ernaar om een sociale omgeving te realiseren waarin leerlingen zich in sociaal opzicht beter ontwikkelen en zich veiliger voelen.

Het primaire doel van PBS op PI-school Professor Waterink Noord is om de leerprestaties te verbeteren door vanuit gedeelde waarden een sociale omgeving te scheppen die het leren bevordert en gedragsproblemen voorkomt. Een positief voorbeeld zijn op alle niveaus neemt hierin een belangrijke plaats in.

Het PBS-team

Om de kans op een succesvolle borging van PBS op PI-school Professor Waterink Noord zo groot mogelijk te maken, is er een *PBS-team* samengesteld. Het PBS-team heeft een voortrekkersrol bij en is verantwoordelijk voor deze borging. Het PBS-team ondersteunt het schoolteam bij het vasthouden van de aanpak en bevordert een kwalitatief hoogstaande uitvoering van PBS. Het PBS-team richt zich daarbij op de volgende taken:

- Verwerken en beheren van gegevens die gedurende het borgingsproces worden verzameld
- Verspreiden van informatie over PBS in het schoolteam
- Een aanspreekpunt zijn voor collega's en ondersteuning en training bieden aan nieuwe medewerkers, bijvoorbeeld trainingsdagen voor het schoolteam voorbereiden
- Het organiseren van projecten rondom PBS zoals de Gouden Weken en het regeltjes project
- Het kritisch volgen van het proces op de werkvloer
- Informatie verschaffen aan ouders
- een jaarplan

Dataverzameling over gedrag

De pijler data over gedrag vormt de motor van PBS.

- Registratie Irijschoolklimaat
- Registratielijst klas (binnenblijven, etc.)

Leerkracht registreert iedere melding:

- Leerling is ongeoorloofd op de gang
- Leerling wil even gebruik maken van de Stille Ruimte
- Leerling wil/moet gebruik maken van de achterwacht (oranje gedrag; gedragspiramide)

Naar aanleiding van de achterwachtreregistratie kunnen gele of rode interventies (PBS) worden ingezet. Te denken valt aan:

- Invullen Functionele Gedragsanalyse (opgenomen in ParnasSys)
- Check In Check Out (CICO)
- Groene Kaarten
-

Medewerkers registreren dagelijks in SWISS de grensoverschrijdingen, zodat er inzicht wordt verkregen op de aard en de frequentie van het gedrag.

Preventief handelen

Om alle leerlingen effectief te kunnen ondersteunen, zorgt de school ervoor dat er een continuüm van positieve gedragsondersteuning bestaat. Deze ondersteuning bestaat uit een basisondersteuning met uitbreiding van een intensief en verdiepend aanbod. Dit aan de hand van de ernst van het aangetoonde gedrag. Leerlingen met een (zeer) verhoogd risico op het ontwikkelen van gedragsproblemen kunnen in aanmerking komen voor een intensieve of zeer intensieve interventie om ongewenst gedrag om te buigen en positieve gedragsvaardigheden te leren en sociale vaardigheden te vergroten.

Op PI-school Professor Waterink Noord is het preventief handelen om gedragsescalaties te voorkomen in vele mate belangrijker dan weten hoe je fysiek beperkende maatregelen moet nemen. De visie van de school is dan ook om goed alle leerlingen te leren kennen, weten van de leerlingen wat hen helpt in moeilijke situaties én hen aanleren regie te houden over hun gedrag.

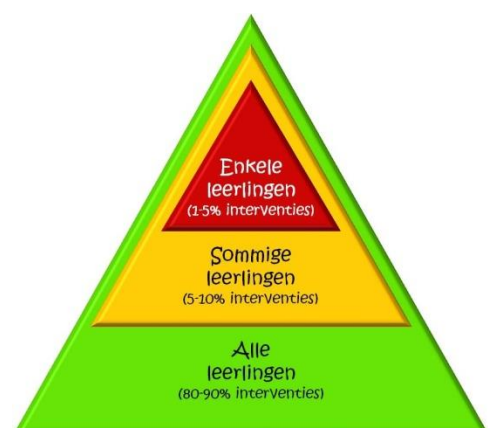
Leerling met een verhoogd of zeer verhoogd risico op het ontwikkelen van gedragsproblemen kunnen in aanmerking komen voor een intensieve of zeer intensieve interventie om ongewenst gedrag om te buigen en positieve gedragsvaardigheden te leren en sociale vaardigheden te vergroten. Voordat de leerlingen intensieve of zeer intensieve interventies krijgen aangeboden wordt er altijd eerst gekeken of het groene basisinterventieniveau van PBS gewaarborgd is in de groep. De indicaties bij de interventies zijn gekoppeld aan concrete datagegevens. Data die gebruikt wordt zijn gegevens uit incidentenregistratie SWIS Suite (SWISS), Parnassys en Leerlingvolgsystemen en groepsplan. Op PI-school Professor Waterink Noord geloven we dat fysiek beperkende maatregelen de veiligheid juist meer in gevaar brengt, dan dat het veiliger wordt. We leren de leerlingen op PI-school Professor Waterink Noord hun gedrag te controleren middels de gedragspiramide.

De gedragspiramide, hoe werkt het

De gedragspiramide geeft de escalatie van gedrag weer en de emoties en acties die daarbij horen. Elke leerling heeft een piramidesticker op zijn tafel geplakt en uitleg gehad over de verwachtingen van de leerling en leerkracht. De leerling en leerkracht weet wat de handelingen en verwachtingen zijn bij de verschillende niveaus van de piramide.

Dit

betekent in de praktijk dat gedragsondersteuning kan worden aangeboden op drie verschillende niveaus wat visueel wordt gemaakt aan de hand van de piramide. Op school is deze piramide vertaald naar een gedragspiramide.

De gedragspiramide geeft de escalatie van gedrag weer en de emoties en acties die daarbij horen. Elke leerling heeft een piramidesticker op zijn tafel geplakt en uitleg gehad over de verwachtingen van de

leerling en leerkracht. De leerling en leerkracht weet wat de handelingen en verwachtingen zijn bij de verschillende niveaus van de piramide.

De piramide bestaat uit drie niveaus:

- Op niveau 1 (groen) van de piramide bevinden zich de gedragsinterventies die als doel hebben de vaardigheden van alle leerlingen te versterken, waaronder de 80-90% leerlingen die zich relatief gunstig ontwikkelen. De 'universele' interventies van PBS, zoals het expliciet maken van gedragsverwachtingen en het structureel waarderen en belonen van gewenst gedrag behoren tot dit niveau van de piramide. De groene interventies vormen de krachtige basis waar alle leerlingen op kunnen terugvallen.
- Niveau 2 (geel) bevat interventies voor de leerlingen die een verhoogd risico lopen op de ontwikkeling van probleemgedrag (5-10%). Het gaat hierbij om leerlingen met probleemgedrag die extra ondersteuning nodig hebben om zich de schoolwaarden eigen te maken en zich te houden aan de gedragsverwachtingen die PI-school Professor Waterink Noord heeft opgesteld. De interventies op het gele niveau bieden de leerlingen hierin extra oefenmogelijkheden, waardoor zij alsnog leren om zich met succes aan de gedragsverwachtingen te houden.
- Niveau 3 (oranje/rood) van de piramide bevat interventies voor de 1-5% leerlingen die kampt met ernstige(re) gedragsproblemen. Er is voor deze groep, naast de structuur en de zorg die PBS schoolbreed garandeert, een intensievere vorm van hulp nodig. Deze hulp wordt binnen PI-school Professor Waterink Noord geboden, maar het kan ook zijn dat er professionele hulp van buitenaf wordt ingeroepen.

Gekoppeld aan het niveau van de gedragspiramide heeft de school bijpassende interventies.

De waarden en gedragsverwachtingen zijn zichtbaar in alle ruimtes

De vier basiswaarden zijn samen met de gedragsverwachtingen van PI-school Professor Waterink Noord gevisualiseerd en hangen in de algemene ruimtes van de school. Leerkrachten benutten de visualisaties actief om leerlingen in te seinen over wat er van de leerlingen wordt verwacht in de algemene ruimtes en ook in de klas. (gedragsmatrix, is mijn klas PBS waterproof)

Aan de waarden worden alle schoolregels gekoppeld:

- **ik loop rustig door de school (veilig)**
- **ik ga vriendelijk om met anderen (respectvol)**
- **ik doe wat de juf of meester zegt (respectvol)**
- **ik zorg goed voor alle spullen (verantwoordelijkheid)**
- **ik houd mijn handen en voeten bij mijzelf (veilig)**
- **ik werk volgens de werkregels (ontwikkeling)**

Het schoolbreed systematisch bekrachtigen van gewenst gedrag

Positieve bekrachtiging van gewenst gedrag is een belangrijke sleutel om te komen tot een positief schoolklimaat. Positieve bekrachtiging van gewenst gedrag versterkt het zelfvertrouwen van leerlingen en collega's, geeft leerlingen informatie over wat zij precies goed doen, geeft leerlingen een goed gevoel en maakt daarmee de kans groter dat leerlingen gewenst gedrag vaker zullen laten zien. *Alle schoolmedewerkers streven ernaar om in contact met alle leerlingen (dus ook leerlingen van andere groepen), ouders en elkaar de verhouding 4:1 te hanteren.* Dit betekent dat zij gemiddeld vier positieve contactmomenten creëren ten opzichte van een correctie (4:1). Een positief contactmoment kan bijvoorbeeld zijn: een concreet, positief geformuleerd, onvoorwaardelijk compliment geven of interesse tonen in een leerling.

Positieve contactmomenten worden gecreëerd doordat bijvoorbeeld alle leerlingen 's ochtends bij binnenkomst een hand en een warm welkom krijgen van de leerkracht. Ook aan het einde van de dag nemen de leerkrachten afscheid van de leerlingen. Hiermee wordt gestimuleerd dat leerlingen de dag op positieve wijze afronden en rustig naar huis te gaan.

Om in de hele school een systematische focus op positieve bekrachtiging te borgen (4:1), is er een systeem ontworpen om gedrag in de algemene ruimten en in de klas systematisch positief te bekrachtigen.

Groene interventies

Binnen PBS worden gedragsondersteunende interventies ingezet voor alle leerlingen. Dit zijn de zogenaamde groene interventies van de PBS-piramide. Op basis van de vier schoolwaarden (veilig, respectvol, verantwoordelijkheid en ontwikkeling) zijn gedragsverwachtingen geformuleerd voor alle ruimtes in en om de school. Deze verwachtingen staan beschreven in de klassenmatrix. De matrix wordt aan het eind van ieder schooljaar in een teamvergadering opnieuw besproken en voor het komende schooljaar vastgesteld.

De vier basiswaarden zijn samen met de gedragsverwachtingen van PI-school Professor Waterink Noord gevisualiseerd en hangen in de algemene ruimtes van de school. Leerkrachten benutten de visualisaties actief om leerlingen in te seinen over wat er van de leerlingen wordt verwacht in de algemene ruimtes en ook in de klas. (gedragsmatrix, is mijn klas PBS waterproof).

Het systematisch actief aanleren van gewenst gedrag

Hoewel we vaak geneigd zijn om te denken dat leerlingen wel weten hoe zij zich moeten gedragen, blijkt in de praktijk dat leerlingen daar uiteenlopende ideeën over hebben. Het actief aanleren van gedrag door middel van model staan en oefenen is de meest krachtige manier om gedrag aan te leren. Er is een lessencyclus voor het aanleren van de verwachtingen vanuit de matrix, de lessen pestpreventie (zie lessen uit het boek: *"Pestpreventie met Positive Behavior Support"*, pica 2013) en de lessen goed gedrag, waarin alle ruimtes en alle gedragsafspraken twee keer minimaal één keer per jaar aan bod komen. De

meeste van deze lessen worden aangeboden vanuit het Regeltjesproject. Dit Regeltjesproject vindt twee keer per jaar plaats. Deze lessencyclus wordt in een jaarplanning bijgehouden. Zo wordt gewaarborgd dat alle lessen aan bod komen. Ieder jaar wordt geëvalueerd in hoeverre de lessen nog up-to-date zijn en corresponderen met de gedragsverwachtingen uit de matrix. Indien nodig worden lessen bijgemaakt of aangepast. Het PBS-team neemt dit op in de jaarplanning en ziet hierop toe. Een van de PBS-teamleden, is hiervoor eindverantwoordelijk.

Het PBS-team bedenkt actief manieren om te bevorderen dat de lessen in goed gedrag actief worden gegeven. Bijvoorbeeld via dataverzameling (aftekenen op een poster of les is gegeven) en positief te bekrachtigen (bij meer dan 80% les gegeven: taart).

Alle afspraken met betrekking tot beloningen of anderszijds dienen in overleg met de leerkracht gemaakt te worden. Deze heeft de regie en bepaalt. Mocht dit onverhoopt niet mogelijk zijn, dan dient de leerkracht zo spoedig mogelijk bijgepraat te worden.

Regeltjesproject: systematisch actief aanleren van gewenst gedrag

Het regeltjesproject wordt tweemaal per jaar georganiseerd in de school. Het project is opgenomen in de PBS-gedachte. Elke week staat een regel centraal. Aan deze regel wordt een klassikale opdracht gekoppeld. Er is per regel een Les Goed Gedrag gemaakt. Aan het begin van de week wordt de regel en de opdracht geïntroduceerd in de klas en hangen alle regels in de klas. De regel van de week hangt op een aparte plek met een accent. Op die manier is het duidelijk voor de leerlingen dat dit de belangrijkste regel voor deze week is. Alle leerkrachten en volwassenen binnen de school kunnen de kinderen aanspreken en complimenteren op de schoolregels. De school hanteert in alle klassen hetzelfde beloningssysteem.

De Gouden Weken

De eerste vier weken van het nieuwe schooljaar organiseert PI-school Professor Waterink Noord 'De Gouden Weken' (literatuur: Boaz Bijleveld). De Gouden Weken zijn gemaakt om de groepsvorming te versterken en de ouders meer te betrekken bij het proces. De leraar heeft tijdens deze eerste periode de mogelijkheid om van de nieuwe groep leerlingen een positieve groep te maken. Uitgangspunt is dat de leraar tijdens deze eerste periode de mogelijkheid heeft om van de nieuwe groep leerlingen een positieve groep te maken. Hierna zijn de rollen, normen en waarden grotendeels bepaald voor de rest van het jaar. In deze eerste weken is de invloed van de leraar van groot belang. Tijdens deze weken wordt er extra aandacht besteed aan de groepsvorming van de nieuwe klas door middel van activiteiten. Er is een map aanwezig met allerlei verschillende ideeën die de leerkrachten kunnen gebruiken. Ouders en kind worden in de tweede week uitgenodigd voor een gesprek gezamenlijk gesprek met de leerkracht. Naast kennismaking heeft dit gesprek als doel de betrokkenheid leerling en ouders op het leerproces op school te vergroten en samenwerking school en thuis te bevorderen. (zie verder protocol: *oudergesprekken*). Leerlingen betrekken bij PBS (zie verder protocol: *oudergesprekken*).

Leerlingen betrekken bij PBS

PI-school Professor Waterink Noord betreft de leerlingen bij PBS op verschillende manieren. Aan de start van het schooljaar denken de leerlingen na over de beloningen die zij graag zouden willen

bedenken. Ook worden er enquêtes afgenomen waarbij de leerlingen gevraagd wordt hun mening te geven over verschillende onderwerpen. De uitkomsten van deze enquêtes worden door het PBS-team geanalyseerd en benut. Om de leerlingen nog meer te betrekken, zou een leerlingenteam samengesteld kunnen worden. Het PBS-team zal nadenken over de haalbaarheid en wenselijkheid hiervan.

Actief samenwerken met ouders

Samenwerken met ouders vanuit de PBS principes heeft op PI-school Professor Waterink Noord de aandacht, omdat een positieve en actieve ouderbetrokkenheid, zoals bekend, een gunstig effect heeft op de ontwikkeling van leerlingen. Ouders worden geïnformeerd over PBS tijdens informatiebijeenkomsten en de nieuwsbrieven. Ook tijdens het kennismakingsgesprek krijgen ouders uitleg over PBS en krijgen zij een rondleiding in de school. Daarbij wordt expliciet aandacht besteed aan uitleg over de aanpak. Tijdens de Gouden Weken-gesprekken en tijdens de andere oudergesprekken in het schooljaar benoemen de leerkrachten wat er goed gaat en waar de leerling sterk in is. De leerkrachten zoeken naar manieren om gedurende het jaar verschillende keren een positief bericht naar huis te sturen.

Ouders dienen van alle grensoverschrijdingen op de hoogte worden gebracht per mail en telefoon. Enerzijds om ouders optimaal te betrekken bij het gebeuren rondom hun zoon/dochter. Ouders kunnen ook een rol spelen in het geruststellen van hun kind of hun kind aanspreken op hun gedrag.

Sociale veiligheid: pestpreventie vanuit PBS

Pestpreventie vanuit SWPBS betreft een groene interventie voor alle leerlingen in de school. Deze is erop gericht alle leerlingen vaardigheden te leren die hen helpen om adequaat te handelen in situaties waarin een andere leerling ongewenst (pest)gedrag laat zien. Niet alleen degene die gepest wordt, krijgt vaardigheden aangeleerd. Ook omstanders en degene die het ongewenste (pest-)gedrag laat zien. En ook schoolmedewerkers gaan op eenzelfde manieren reageren wanneer leerlingen incidenten van ongewenst (pest-)gedrag van medeleerlingen melden. Hieronder staan de pestpreventie routines vermeld.

Als een leerling gepest wordt: stop, loop, praat!

1. Geef het stop teken
2. Loop weg
3. Praat tegen een volwassene

Als een leerling pest: reageren op een stop signaal.

1. Stop met wat je aan het doen bent
2. Haal diep adem en tel tot drie
3. Ga door met je gewone bezigheden

Als een leerling omstander is: de gepeste leerling steunen

1. Geef het stop teken
2. Loop weg
3. Praat met een volwassene

Gele interventies

Het gele gedeelte is een belangrijk onderdeel van de piramide. De leerling is zelf verantwoordelijk voor zijn gedrag. Wat door de leerkracht kan worden gestuurd of begeleid door iets te doen waardoor hij weer terug kan naar het "groene gedeelte". In deze fase worden gele interventies aangeboden, zoals de gele bak, de PAD-stoel of de time-outplek. We proberen steeds in overleg met de leerlingen en door goed toezicht de afgesproken regels en afspraken te handhaven. Naast gele interventies in de klas is het mogelijk om even in een andere klas te werken of van de achterwacht gebruik te maken.

De gele bak

Elke klas heeft een gele bak waar spulletjes inliggen om aan te friemelen en korte activiteiten als een kleurplaat een kleine puzzel om weer rustig te kunnen worden. Deze spullen mogen uit de bak worden gepakt worden en vervolgens aan hun eigen tafel voor ongeveer 5 min. worden gebruikt. Alle leerlingen hebben een geel kaartje op hun tafel waarop 2 of 3 voorbeelden staan die ze kunnen doen om rustig te worden. Deze voorbeelden zijn besproken met de leerling en worden naar een tijdje geëvalueerd om te kijken of het nog werkt of andere dingen op kunnen. Gedrag kent een opbouw (zie: escalatieketen). In elke trede is beïnvloeding van het gedrag mogelijk. Slechts in het 'rode gebied' wordt een kind meegenomen om op een veilige plek weer rustig te worden.

De PAD-stoel

In de klas staat een stoel op een rustige plek waar een leerling zich kan terugtrekken om rustig te worden. Hier kan een leerling ongeveer 5 min. Gebruik van maken om daarna weer mee te kunnen doen met de les. De kinderen mogen niet gestoord worden wanneer zij op de PAD stoel zitten.

Time-out plek

Soms lukt het de leerling niet om te luisteren en zich te houden aan de afgesproken regels en afspraken. De time-out plek is een plek waar de leerling naartoe wordt gestuurd wanneer het na twee waarschuwingen niet luistert. De leerling moet naar de time-out plek en nadenken over zijn gedrag. Vervolgens worden er afspraken gemaakt om te zorgen dat het wel gaat lukken om aan de regels en afspraken te kunnen houden. De time-out plek staat op een rustige plek in het klaslokaal.

Ongewenst gedrag effectief begrenzen

Hoewel de focus van PBS ligt op het helder zijn in gedragsverwachtingen, deze actief aanleren en positief bekrachtigen, is het soms nodig om leerlingen te begrenzen als zij zich niet houden aan de gedragsverwachtingen van PI-school Professor Waterink Noord. Door in een zo vroeg mogelijk stadium gedrag effectief te begrenzen, kan escalatie zoveel mogelijk worden voorkomen. Om gedrag van leerlingen effectief te begrenzen en gedrag om te buigen maken schoolmedewerkers gebruik van de volgende stappen en technieken. Hierbij geldt: de schoolmedewerker kiest voor de kleinste interventie met het grootste effect.

Heldere gedragsverwachtingen uitspreken

- Bedenk wat het gewenste gedrag is
- Wees helder in je gedragsverwachting.

Actief negeren

Schoolmedewerkers minimaliseren de aandacht voor probleemgedrag (maak van een mug een vlinder!) door middel van actief negeren.

- Bedenk wat het gewenste gedrag is en kijk wie het gewenste gedrag laat zien
- Geef minimaal drie leerlingen die het gewenste gedrag laten zien een compliment.
- Houd de leerling die het ongewenste gedrag laat zien in de gaten en bekrachtig iedere stapje in de gewenste richting.

Aandachtssignaal

Er is een vast aandachtssignaal dat schoolbreed wordt ingezet. Dit aandachtssignaal kan reactief ingezet worden wanneer een deel van de leerlingen niet taakgericht is. De leerkracht geeft het aandachtssignaal, spreekt zijn verwachting, bijvoorbeeld "Ik verwacht dat jullie werken aan opgave 3", uit waarna de klas weer aan het werk gaat.

De Reactieprocedure toepassen

Wanneer het een leerling toch niet lukt om zich te houden aan de gedragsverwachtingen, zet de schoolmedewerker de de-escalerende Reactieprocedure in aan de hand van onderstaande stappen en aandachtspunten.

Reactieprocedure

1. Vraag naar en/of herinner de leerling aan de gedragsverwachting
2. Geef de leerling een keuze (of er volgt een consequentie/ of houd je aan de gedragsverwachting)
3. Geef een consequentie
4. Loop weg

Aandachtspunten:

- Spreek je vertrouwen uit dat de leerling slim zal kiezen (en noem expliciet de zinsnede 'slim kiezen'.
- Loop na iedere stap 5-10 seconden weg om de leerling de gelegenheid te geven om slim te kiezen en blijf uit de discussie. Jij hebt de regie!
- Let op een rustige, neutrale lichaamshouding en toon om uit de escalatie te blijven.
- **Over = over!**

De twee minuten regel

Indien een situatie in een algemene ruimte met een leerling langer duurt dan twee minuten, dan treedt de twee minuten regel in werking. De betreffende schoolmedewerker die bijvoorbeeld pleinwacht loopt, roept dan de hulp in van een collega. De collega neemt de leerling over zodat de schoolmedewerker die pleinwacht loopt actief toezicht kan blijven houden. Indien nodig kunnen leerlingen worden ingeschakeld om de hulp van collega's in te roepen.

Consequenties

Alle schoolmedewerkers hanteren hetzelfde menu van milde, kortdurende consequenties bij ongewenst gedrag. Dit helpt schoolmedewerkers om een lijn te trekken naar leerlingen toe, wat de voorspelbaarheid en daarmee de veiligheid voor leerlingen vergroot. Het Menu van Consequenties staat in de bijlage.

Actief toezicht houden.

De wijze waarop toezicht wordt gehouden op het plein en in de algemene ruimtes staat beschreven in het pleinplan. De leerkrachten lopen rond en zijn gericht op het betrappen van leerlingen op gewenst gedrag.

Groene Kaarten

Om preventief te kunnen handelen en leerlingen meer regie te geven over hun gedrag, kunnen er Groene Kaarten worden ingezet als Gele Interventie. Een leerling kan drie Groene Kaarten krijgen wanneer hij naar de Achterwacht toe wil. Bij elk bezoek levert hij een Groene Kaart in en mag dan vijf minuten bij de Achterwacht blijven. Aan het einde van de lesdag krijgt de leerling zijn Groene Kaarten terug. De nadruk ligt dan op het positieve gedrag en hoeft niet voor een negatieve consequentie naar de achterwacht (of de klas uit).

Wat zijn de stappen in de klas voordat een leerling uit de klas gaat?

- De PAD-stoel is aangeboden
- De regel en verwachting is een eerste keer uitgesproken
- De regel en verwachting is een twee keer herhaald

- De leerling gaat naar de time-outplek in de klas
- De regels en verwachtingen worden nogmaals herhaald
- Neem hier altijd de reactieprocedure in mee
- Als het even niet lukt in de klas, kan de leerling het even in een andere klas proberen*

Oranje en Rode interventies

Registratie:

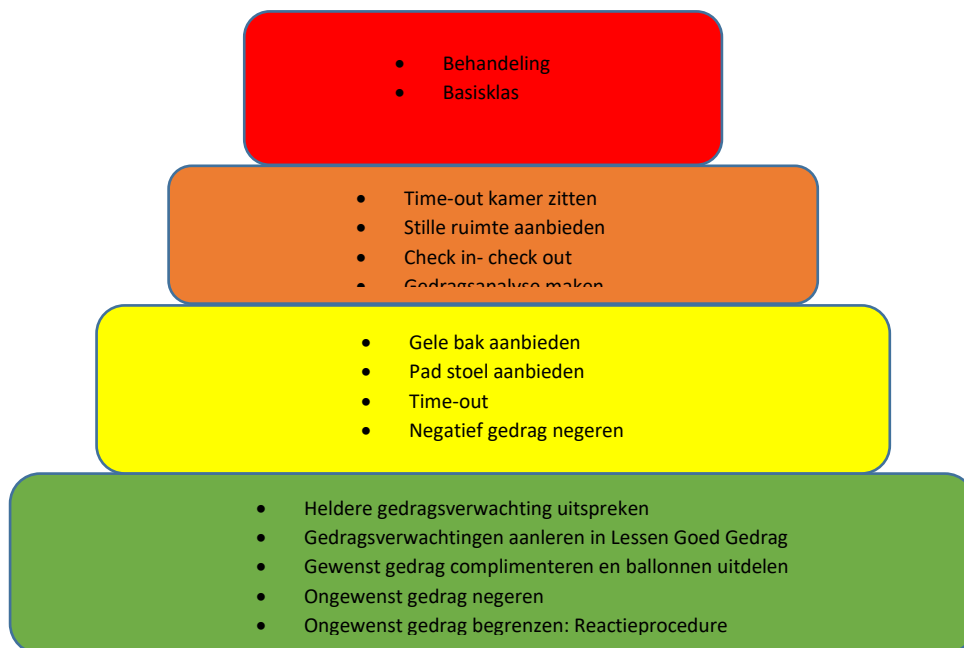
Registreer dagelijks in Swis de grensoverschrijdingen, zodat we zicht krijgen op de aard en de frequentie van het gedrag.

Afspraken:

Alle afspraken met betrekking tot beloningen of anderzijds dienen in overleg met de leerkracht gemaakt te worden. Deze heeft de regie en bepaalt. Mocht dit onverhoopt niet mogelijk zijn, dan dient de leerkracht zo spoedig mogelijk bijgepraat te worden.

Hoe

Voorheen werd op PI-school Professor Waterink Noord vanaf groep 3 gewerkt met een achterwacht. Een medewerker van de school heeft deze taak en begeleidt leerlingen wanneer zij in het “Oranje” of “Rode” gebied zitten van de gedragspiramide. Sinds 2020 is er met het team er voor gekozen dat er in iedere groep (1 t/m 6) een onderwijsassistent is in plaats van een achterwacht. Voor groep 7 en 8 geldt dat zij een onderwijsassistent delen voor escalaties.

Onderwijsassistenten helpen elkaar over de groepen heen. Indien ze het niet samen kunnen oplossen, haalt één van hen de gedragskundige of een andere collega die niet voor een groep staat. Bij veelvuldige escalaties van een bepaalde leerling die vaak buiten de groep beland wordt bij de briefing een vaste achterwacht van een medewerker afgesproken. Die wordt opgeroepen met een telefoon.

Ouders dienen van alle grensoverschrijdingen op de hoogte worden gebracht per mail en telefoon. Enerzijds om ouders optimaal te betrekken bij het gebeuren rondom hun zoon/dochter. Ouders kunnen ook een rol spelen in het geruststellen van hun kind of hun kind aanspreken op hun gedrag.

Check-In-Check-Out

Vooraf:

1. In een leerlingengesprek bespreekt de leerkracht met de leerling het check-in / check-out systeem.
2. De beloning wordt vastgesteld: Wat wordt verdiend bij welk aantal punten?
 - beloning op school
 - beloning thuis
3. Het systeem wordt samen met ouders besproken, inclusief de thuisbeloning.

Check-In 8.15 tot 8.45:

4. De leerling meldt zich uit zichzelf bij een vaste persoon / personen, voordat hij de klas in gaat. De leerling neemt zijn dagkaart mee naar de check in- check out.
5. De begeleider bespreekt:
 - De map met dagrapporten: Heb je de dagkaart weer meegenomen met de handtekening van ouders?
 - Gesteldheid van de leerling: Hoe gaat het met je? Heb je goed geslapen?
 - Algemeenheden: Heb je nog iets leuks gedaan gisteren? etc.
 - Kort de doelen van die dag: gedragsdoelen van het contract van de leerling
 - Bijzonderheden van die dag
 - Dingen die gisteren niet zo goed gingen : reminders geven zodat het vandaag wel lukt
6. De leerling krijgt een nieuw dagrapport van de begeleider. Deze gaat bovenop, in de map. De leerling gaat met zijn map naar de klas.
7. De leerkracht kleurt op de dagkaart de hele dag, ieder dagdeel, de ballonnen samen met de leerling ahv de volgende vragen:
 - Wat denk je zelf?
 - Hoe is het gegaan dit uur?
 - Waarom denk je dat er XX ballonnen gekleurd worden?

Aantal te behalen punten:

- 0 ballonnen: heeft zich niet aan de gedragsverwachtingen gehouden
- 1 ballon: heeft zich soms niet aan gehouden maar zich wel hersteld
- 2 ballonnen: heeft zich gewenst gedragen

Check-out 13.50:

- De leerling meldt zich bij de begeleider. De begeleider telt het totaal aantal gekleurde ballonnen op.
- Bespreekt wat goed ging
- Bespreekt kort waar moeilijkheden lagen
- Bespreekt doelen voor morgen
- Dagafsluiting: Wat ga je na school doen? Veel plezier etc.

De begeleider geeft de map mee met getekende dagkaart van die dag.

8. Om de leerling ook de vorderingen te laten zien, kleurt de leerling op de leerling kaart dagelijks het aantal vakjes van punten. Zo ziet hij/zij de vooruitgang. Deze lijst zit in de map.

Thuis:

- Wordt er samen naar de dagkaart gekeken
- Het verstrekken van bekrachtiging als het doel van die dag behaald is (beloning)
- Geen negatieve consequenties als het doel niet behaald is.
- De dagkaart wordt ondertekend door een ouder
- De dagkaart wordt de volgende ochtend weer meegegeven naar school

Hoofdstuk 3 PAD

Als methodiek voor sociaal emotionele ontwikkeling wordt gebruikgemaakt van het Programma Alternatieve Denkstrategieën (PAD). Vanaf het eerste leerjaar t/m groep 8 wordt er één of twee keer per week PAD les gegeven. Iedere klas heeft een PAD-plek waarop leerlingen kunnen zitten als ze zich 'geel' voelen. Ze kunnen zich even terugtrekken en zo leren om zelf hun frustraties en emoties te reguleren. In de onderbouw (groep 1,2,3) is iedere dag een andere leerling PAD-kind van de dag. Deze heeft speciale taken die dag zoals vooraan de rij staan en hulpje van de leerkracht.

Het PAD-leerplan heeft twee hoofddoelstellingen:

- Het bevorderen van de zelfkennis en de sociale vaardigheid van de leerlingen: leerlingen krijgen inzicht in de manier waarop hun emoties invloed hebben op hun eigen functioneren. Daardoor worden ze vaardiger in het omgaan met anderen.
- Het bevorderen van onderwijskundige en opvoedkundige processen in de groep.

In het PAD-leerplan spelen vier thema's een centrale rol:

1. Zelfbeeld: hoe waardeer ik mijzelf en hoe gedraag ik mij tegenover mijn leeftijdgenoten?
2. Zelfcontrole: hoe stem ik mijn gedrag op mijn gevoelens af?
3. Gevoelens: hoe ga ik om met de gevoelens van mijzelf en de ander?
4. Probleem oplossen: hoe kan ik op een prettige en goede manier een probleem oplossen?

De hoofddoelstellingen zijn onder te verdelen in subdoelstellingen:

- De leerlingen ontwikkelen zelfcontrole: zij leren zichzelf te kalmeren voordat ze handelen, ook wanneer ze van streek zijn of geconfronteerd worden met een moeilijke situatie.
- De leerlingen versterken hun gevoel van eigenwaarde. Hun zelfvertrouwen neemt toe en ze ontwikkelen vaardigheden als het geven en ontvangen van complimenten.
- De leerlingen herkennen (lichamelijke) gewaarwordingen als gevoelens en leren met welke woorden zij die gevoelens kunnen benoemen.
- De leerlingen weten dat nare gevoelens tot probleemsituaties kunnen leiden.
- De leerlingen kunnen hun gedrag door middel van taal sturen. Zij kunnen zichzelf bijvoorbeeld opdrachten geven als: 'Eerst rustig worden en even wachten: tel tot 10'.
- De leerlingen kunnen over hun gevoelens communiceren en discussiëren met anderen.
- De leerlingen zien en begrijpen verschillen en overeenkomsten tussen gevoelens, reacties en standpunten van henzelf en van anderen.
- De leerlingen leren de relatie te zien tussen oorzaak en gevolg, waardoor ze zich meer verantwoordelijk voelen voor hun eigen gedrag.
- De leerlingen weten en begrijpen dat hun gedrag anderen beïnvloedt.
- De leerlingen leren nieuwe woorden die betrekking hebben op logisch denken en probleem oplossen. Ze begrijpen de woorden en kunnen ze toepassen.
- De leerlingen kennen de stappen die nodig zijn bij het oplossen van problemen en kunnen deze toepassen.
- De leerlingen herkennen problemen en conflicten in sociale interacties.
- De leerlingen ontwikkelen vaardigheden in het voorkomen en/of oplossen van problemen en conflicten in sociale interacties.
- De leerlingen raken gemotiveerder en creatiever: ze worden zich meer bewust van hun positieve gevoelens en eigenschappen, en kunnen deze beter inzetten.

Hoofdstuk 4 SJSO en extra aanbod

Sinds 2018 zijn er jeugdhulpverleners vanuit de organisaties MOC 't Kabouterhuis, Leveo Care House en Levvel verbonden aan de school. Zij zijn geïntegreerd binnen het team en werken vanuit de missie van de school. Wanneer de groene en gele interventies van de school niet voldoende zijn kan er extra behandeling of begeleiding ingezet worden door de SJSO medewerkers. De gedragsdeskundigen van school sturen het proces aan. (zie document SJSO)

Daarom gaan het speciaal onderwijs en de jeugdhulp nauwer samenwerken:

- Er komen vaste specialistische jeugdhulpverleners binnen de school, dichtbij en gemakkelijk te bereiken, vertrouwde gezichten die voorkomen dat ouders, leerlingen en de school twee keer hun verhaal moeten vertellen.
- De specialistische jeugdhulp is direct beschikbaar zodat ouders niet meer langs een Ouder- en Kindteam of huisarts hoeven voor een verwijzing; dit ontlast ook de teams die zorgen voor het beoordelen en aanmaken van beschikkingen.
- De jeugdhulp is ondersteunend aan de doelen die op school zijn vastgesteld; jeugdhulpverleners sluiten aan bij het zorgteam van de school.

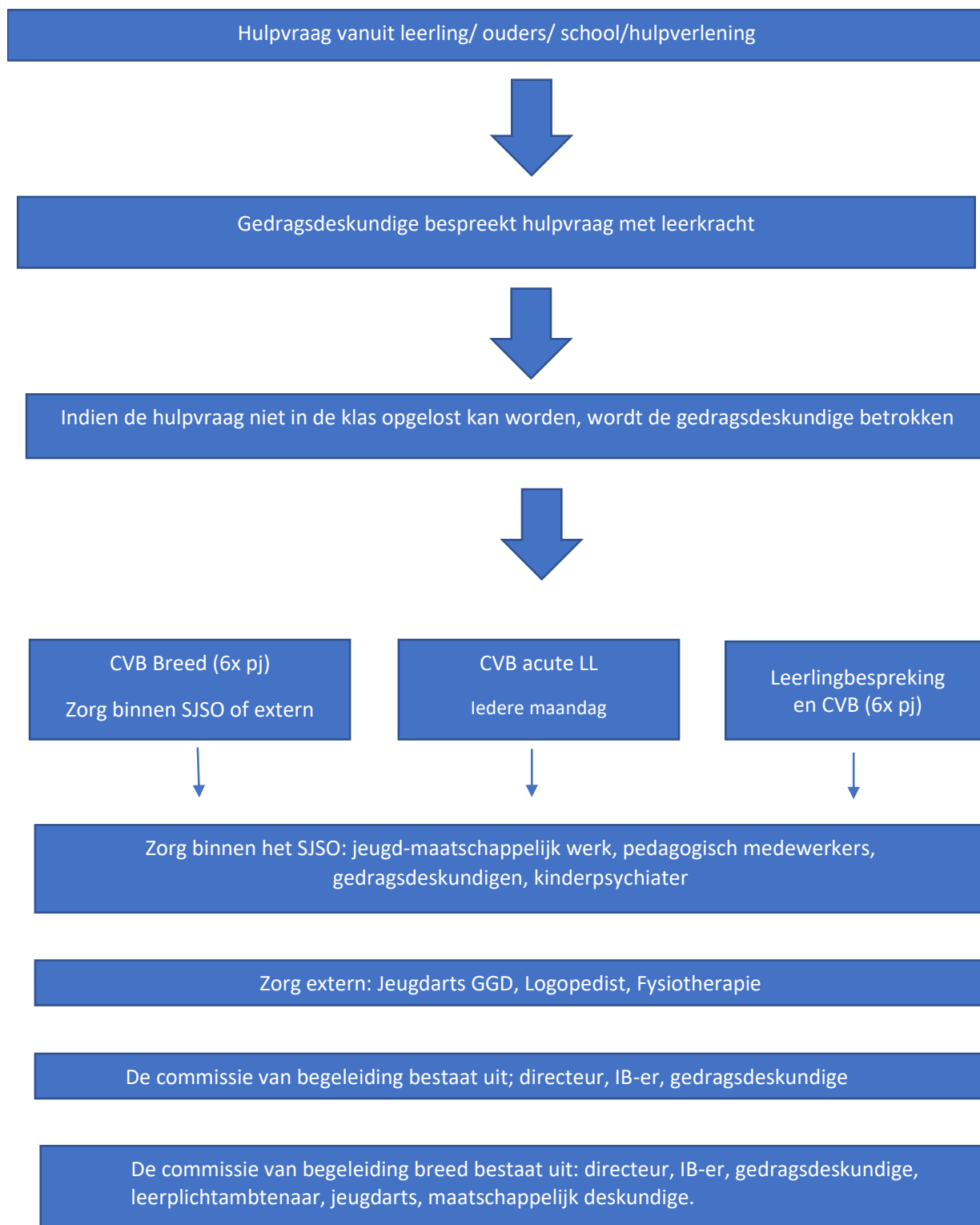
Het motto is: Hulp dicht bij het kind, preventief en kleine problemen, klein houden.

Hoofdstuk 5 Extra afspraken/ protocollen

Uitschelden leerkracht
Kapot maken spullen school
Pestprotocol
Protocol weglopen
Protocol fysiek inperken
Protocol schorsing
Protocol weglopen van een leerling

Bijlagen

Zorgstructuur en aanbod

10 tips (in willekeurige volgorde) om op een goede manier het schooljaar te starten

1. Geef meer (oprechte) complimenten dan negatieve kritiek.

Als richtlijn voor een positieve opbouw van de relatie met je leerling, kun je een verhouding vier opstekers ten opzichte van éénmaal negatieve kritiek in het achterhoofd houden. Complimenten kunnen gegeven worden over het gedrag van de leerling, over het proces van het werk en de prestatie die het kind leverde. Geef je een compliment over de eigenschappen van de persoon of over het zichtbare gedrag?

2. Gebruik Coöperatieve werkvormen zoals bv In de rij en Tafelrondje (Coöperatieve Leerstrategieën, Bazalt)

Door Coöperatieve werkvormen leren leerlingen dat je samen meer leert dan alleen. Iedereen weet iets wat een ander niet weet. Coöperatieve werkvormen helpt dit bij elkaar te brengen en zet dat doelgericht in. Van wie leren leerlingen bij jou in de klas echt samen te werken en te leren?

3. Ken je leerlingen: naam, gezinssituatie, hobby's, talenten en meer.

Deze kennis geeft niet alleen meer diepgang aan je relatie, het geeft je de mogelijkheid om de persoonlijke ervaringen en de belevingswereld van de leerling te koppelen aan de leerstof. Dat zal de intrinsieke motivatie van de leerling en de leeropbrengsten verhogen. Hoe zet jij in jouw onderwijs de talenten en interesses van al je leerlingen in?

4. Laat de leerlingen jou kennen.

Verbindingen worden versterkt door kennis over elkaar. Maak gebruik van de kennis over jouw talenten, interesses, gezinssituatie en hobby's. Doe dat in verschillende onderwijssituaties. Wat mogen de kinderen in de klas van jou weten? Wat zijn mooie anekdotes over jou?

5. Maak per dag een aantal keer gebruik van spelletjes die je groep positief helpen vormen: Binnenkomers van de Vreedzame School, Energizers.

In de eerste 6 weken van het schooljaar wordt de samenstelling van de groep bepaald. Door het inzetten van deze werkvormen maak je de groep hechter en kom je tegemoet aan de bewegingsbehoeften van je leerlingen. Dit kan ook gekoppeld aan je lesinhoud. Hoe vaak mogen leerlingen in jouw klas bewegen?

6. Maak samen groepsregels; hoe willen we dit jaar dat we in de groep met elkaar omgaan?

Laat leerlingen samen tot een (beperkt) aantal positief omschreven klassenregels komen (wat willen jullie wel). Maak er een mooie poster van en laat alle kinderen hun pasfoto erop hangen. Hiermee creëer je een gezamenlijk doel voor de rest van het jaar met veel draagvlak onder je leerlingen. Wie bepaalt de regels in jouw klas?

7. Geef opstekers klassikaal en bestraf 1 op 1.

Leerlingen groeien van klassikaal gegeven opstekers. Ze zijn een voorbeeld voor de rest van de klas. Correcties zijn veel effectiever als je dat in direct persoonlijk contact doet. Zo bouw je aan je relatie met de leerling in plaats van het af te breken. Wat doe je meer? Klassikale opstekers of klassikale correcties?

8. Zorg dat je aan het begin van het jaar (meerdere malen) persoonlijk contact hebt gemaakt met alle ouders van je klas.

Opvoeden doe je niet alleen. Investeer in de relatie met de ouders van je leerlingen. Samen met ouders bereik je veel meer en obstakels overwin je gemakkelijker als je een goede relatie met hen hebt opgebouwd. Bijvoorbeeld door kennismakingsgesprekken of open lessen. Sociale Media kunnen hier ook een effectieve rol in spelen. Wanneer heb je voor het eerst in het schooljaar alle ouders gesproken? Waar gaan deze gesprekken over en wie neemt hiervoor het initiatief?

9. Neem regelmatig de tijd om schoolregels en klassenregels van context te voorzien; wat ermee bedoeld wordt en wat je ermee wilt bereiken.

Regels op zich hebben niet zo veel betekenis. Je zult samen met je leerlingen de context van de regels moeten vullen. Als de regels en hun context bekend zijn en gaan leven, kun je er samen

met de leerlingen ook veel gemakkelijker op terugkomen. Interpreteer jij de schoolregels op dezelfde manier als je collega's?

10. Zorg voor een goede overdracht voor de eerste dag van het nieuwe schooljaar.

Je kunt een vliegende start maken met je groep als je voldoende basiskennis hebt van je individuele leerlingen. Een goede overdracht zorgt hiervoor. Dat voorkomt dat je in onnodige situaties belandt. Doe dit zo mogelijk nog vóór de zomervakantie met je collega's. Wat vind je belangrijk in een overdracht?

Regels en afspraken voordat een leerling uit de klas gaat

- De PADstoel is aangeboden

- De regel en verwachting is een eerste keer uitgesproken
- De regel en verwachting is een tweede keer herhaald

- De leerling gaat naar de time-outplek in de klas

- De regels en verwachtingen worden nogmaals herhaald
- Neem hier altijd de reactieprocedure in mee

- Als het even niet lukt in de klas, kan de leerling het even in een andere klas proberen

Uitschelden leerkracht

Onderbouw (kleuters)

keer de regel en de consequentie duidelijk te herhalen.

Als de leerling doorgaat, het kind direct uit de activiteit halen. Het kind moet voor 1 minuut op de nadenkstoel zitten (binnen) of bij de juf of op de bank zitten (buiten). Doet een kind dit meerdere keren achterelkaar, komt er een minuut bij. Dit tot een maximum van 10 minuten, anders wordt er een andere consequentie ingezet zoals time-out-plek.

Ouders worden op de hoogte gesteld. Bij herhaaldelijk uitschelden van de leerkracht (als wij zien dat het gedrag niet verbeterd) zullen ouders op gesprek gevraagd worden.

Middenbouw (groep 3):

1 keer de regel en de consequentie duidelijk herhalen.

Als de leerling door gaat, dan 15 minuten binnen blijven in de pauze. Ouders worden telefonisch op de hoogte gesteld. Na 3 keer moeten ouders op gesprek komen

Bovenbouw (vanaf groep 4 tot en met groep 8):

1 keer de regel en de consequentie duidelijk herhalen.

Als de leerling door gaat met het uitschelden of heel brutaal gedrag naar leerkracht, dan 45 minuten nablijven en om 15.45 gesprek met ouders en leerling.

non-verbale en/of fysieke agressie naar leerkracht

Onderbouw (kleuters)

1 keer de regel en de consequentie duidelijk te herhalen.

Als de leerling doorgaat, het kind direct uit de activiteit halen. Het kind moet voor 1 minuut op de nadenkstoel zitten (binnen) of bij de juf of op de bank zitten (buiten). Doet een kind dit meerdere keren achterelkaar, komt er een minuut bij. Dit tot een maximum van 10 minuten, anders wordt er een andere consequentie ingezet zoals time-out-plek.

Ouders worden op de hoogte gesteld. Bij herhaaldelijke agressie naar de leerkracht (als wij zien dat het gedrag niet verbeterd) zullen ouders op gesprek gevraagd worden. Samen wordt er een verbeterplan gemaakt om het gedrag te proberen te verminderen.

Middenbouw (groep 3):

1 keer de regel en de consequentie duidelijk herhalen.

Als de leerling door gaat, dan 15 minuten binnen blijven in de pauze. Ouders worden telefonisch op de hoogte gesteld. Na 3 keer moeten ouders op gesprek komen.

Bovenbouw (vanaf groep 4 tot en met groep 8):

1 keer de regel en de consequentie duidelijk herhalen.

Als de leerling door gaat met gericht schoppen/slaan naar leerkracht, dan 45 minuten nablijven en om 15.45 gesprek met ouders en leerling.

Regelbord – uitschelden, fysiek geweld, spullen vernielen, overige afspraken

Bij het uitschelden van leerlingen onderling

- 1 keer de regel en de consequentie duidelijk herhalen.
- Als de leerling door gaat met schelden, komt er een streepje achter je naam op het bord. Elk scheldwoord is 1 streepje, 1 streepje is 1 minuut inhalen in eigen tijd (pauze, spelen).

Fysiek geweld van leerlingen onderling

- 1 keer de regel en de consequentie duidelijk herhalen.
- Als de leerlingen door gaan met vechten/schoppen/slaan wordt er 15 minuten ingehaald in eigen tijd (pauze, spelen). Bij vechtpartijen wordt er contact opgenomen met ouders.

Spullen vernielen

- In alle gevallen wordt er contact opgenomen met ouders/verzorgers en wordt er besproken hoe de leerling ook zelf een bijdrage kan leveren.
- Bij 'kleine' spullen zoals potloden en gummen wordt er gevraagd of de leerling deze vervangt.
- Als spullen nog te maken zijn, laten we de leerling dit mee naar huis nemen om het daar te repareren. Of wordt dit na schooltijd samen met leerling gedaan.
- Bij het vernielen van andere spullen wordt met ouders overlegd over de rekening.

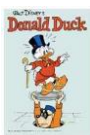
Verdere afspraken

- De leerlingen mogen alleen op de gang zijn als ze een ketting met het kaartje om hebben hangen.

Gedragsmatrix in de klas

<i>Onderwijssituaties</i>	Veilig	Respectvol	Verantwoordelijkheid	Ontwikkeling
Algemeen				
Binnenkomen en weggaan				
Kring				
Instructie				
Zelfstandig werken				
Vragen om hulp				
Eet en drinkmomenten				
Wc-gebruik				
Vrije keuze/spel				

Voorbeeld beloningsmenukaart

Een leuk telefoontje naar huis 	Kosten 15 ballonnen 	10 min speeltijd tijdens rekenen of spelling	Kosten 15 ballonnen 	Spelen in een andere klas	Kosten 30 ballonnen
Een kaartje naar huis 	Kosten 15 ballonnen 	10 min. een stripboek lezen 	Kosten 15 ballonnen 	Hele les rekenen of spelling op ambrasoft 	Kosten 30 ballonnen
Gynzy, ambrasoft 10 min op de I-pad 	Kosten 15 ballonnen 	Een kleurplaat uitzoeken 	Kosten 10 ballonnen 	Een andere plek in de klas	Kosten 30 ballonnen
Gynzy, ambrasoft 10 min. Op de laptop 	Kosten 15 ballonnen 	Kiezen wat we kijken in de middagpauze 	Kosten 15 ballonnen 	Eigen menu aanvragen	kosten in overleg

De 10 (PBS) geboden voor een goede start van het schooljaar van PI-school Professor Waterink Noord

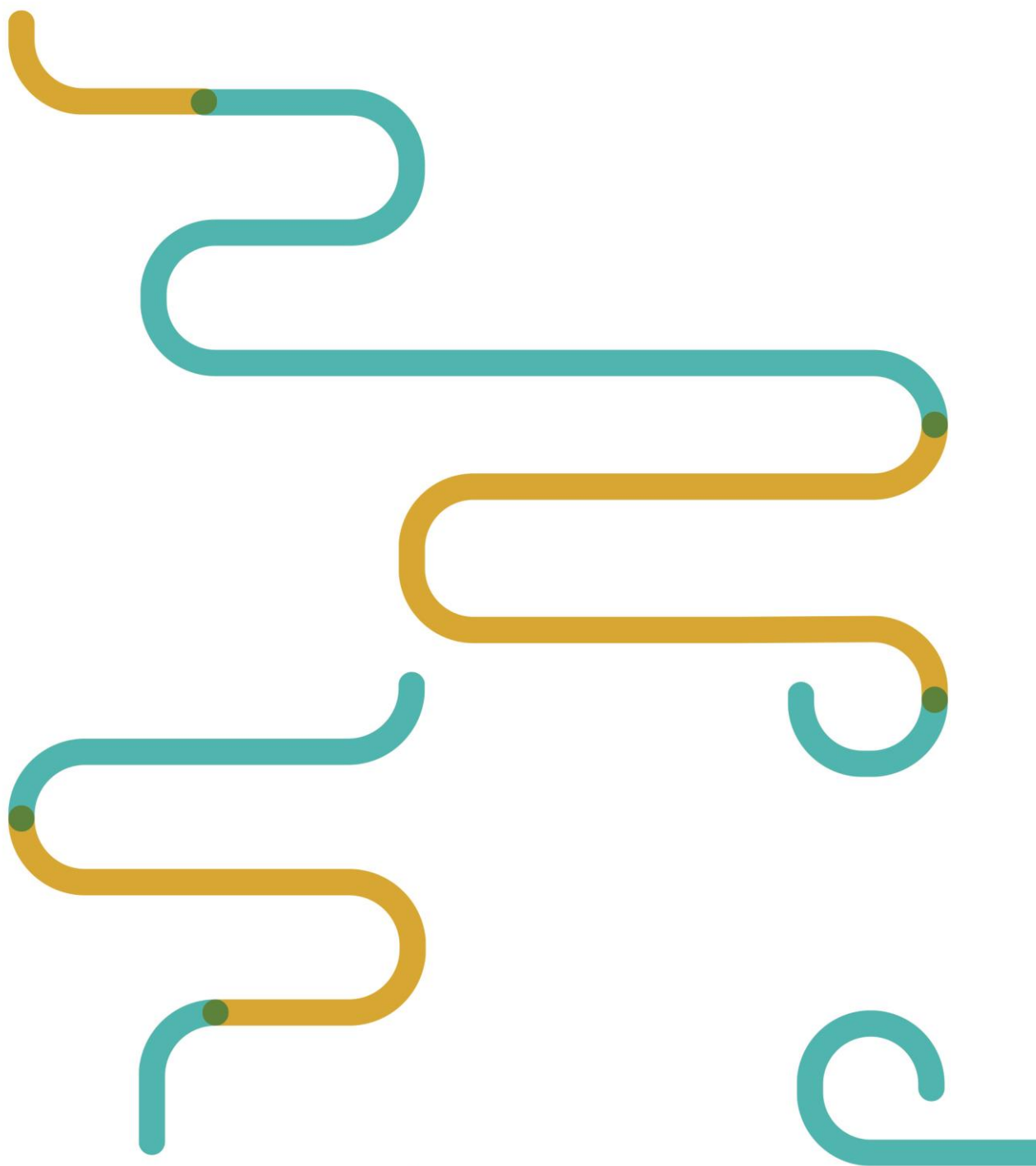
- Zorg dat je de klassenmatrix helder hebt: wat wil ik zien, wat wil ik horen
- Hanteer de 7 minuten regel bij de start van de dag; er staan, welkom heten, aangeven welk gedrag gewenst is, en bekrachtig het goede gedrag
- Bespreek de eerste dagen de belangrijkste gedragsverwachtingen met de groep
- Geef de eerste weken dagelijks een kort gedragslesje over belangrijkste gedragsverwachtingen
- Organiseer dagelijks momenten waarop de kinderen en jij elkaar beter leren kennen. Denk aan de gouden weken
- Bekrachtig veel;4;1: zorg dat ieder emmertje goed gevuld is en dat jouw emmertje ook gevuld blijft!
- Reageer snel en vastberaden op ongewenst gedrag: oefen de reactie procedure met hen en bespreek logische consequenties van ongewenst gedrag in de groep
- Bereid iedere dag goed voor vanuit het groepsplan
- Wees voorspelbaar in je aanpak, hanteer de gedragsverwachtingen consequent
- Kijk ieder dag even kort terug: waar ben ik tevreden over? Wat deed ik goed? Blijf het goed vooral doen!

Is mijn klas PBS-proof?

- Staat de PAD stoel op een rustige plek
- Is de gele bak gevuld en duidelijk voor de leerlingen
- Heeft elke leerling een piramide op zijn tafel
- Heeft elke leerling een gele kaart op tafel
- Hangt de menukaart in de klas
- Zijn er groepsbeloningen afgesproken
- Hangen de gedragsposters op een zichtbare plek op

PBS	Reactieprocedure, gele bak gebruiken, gebruik gedragspiramide, positief gedrag benadrukken/negatief gedrag negeren, ballonnen.
Gouden Weken	Groepsvorming, inoefenen piramide, introductie schoolafspraken etc.
Lessen Stop/Loop/Praat	Anti-pestmethode volgens PBS
Regeltjesproject	Leren werken aan veiligheid, respectvol omgaan met elkaar, verantwoordelijkheid voor eigen handelen, ontwikkeling,
PAD	Lessen 2x per week, PAD-kind, kind van de dag, complimenten, PAD-stoel
Time-outplek, verdeelklas,	Emotionele vaardigheden vergroten
Spelen	Buitenspelen: voor en na bespreken. Samen leren spelen. Leren kiezen. Leren omgaan met een speelplan, schoolreis. Vrijdag middag spelen.
Week van de Lentekriebels	Seksuele vorming, leerlijn in groep(en) 8
Kennismakingsgesprekken, rapportgesprekken	Ouder- en kindbetrokkenheid
Samenwerking systeem/ thuis	Integreren van schoolaanpak in de thuissituatie, uitleg tijdens oudergesprekken over PBS, ballonnen mee naar huis voor regeltjes project, ouderbijeenkomst
Jeugdjournaal dagelijks	Burgerschapsvorming
Weekendkring/ kringgesprekken	Leren luisteren naar elkaar, leren een verhaal/ eigen mening vertellen, leren presenteren: Kringgesprekken, weekend kring, thema's, centraal thema
Schoolkrant en leerlingenraad	Vergroten zelfstandigheid, kindbetrokkenheid vergroten, sociale veiligheid waarborgen, maatschappelijke betrokkenheid vergroten
Gymlessen, sportdag	Samenspelen (sociale vaardigheden vergroten), stimuleren gezondheid
Cliniclowns	Vergroten van het welzijn van de kleuters
Houding leerkracht	Consequent zijn, gewenst gedrag zichtbaar en concreet maken, inzicht geven in de voortgang van gedrag, positieve en specifieke feedback geven, overgangen structureren, verwachtingen uitspreken, succeservaringen bij kinderen laten opdoen en benadrukken, leerling nieuwe kans geven, leerling laten kiezen (autonomie vergroten)
Omgeving;	Een gestructureerde en geordende omgeving, waar regels/dagstructuur visueel, duidelijk zijn, positieve en motiverende omgeving
Elementen Leader in me	Verantwoordelijkheid, eigenaarschap
Opties intensief aanbod:	Extra PAD-les (uit eerdere leerjaren) Gebruik van emotiekaartjes Individuele doelen en beloningskaart Extra individuele aandacht: herhaling, pre-teaching, modeling, oefenen van sociale situaties, gedragskaart

	PBS: piramide invullen, gedragsles etc. Check-in Check-out Registratie SWISS en PLAN Gedragscontract
Opties verdiepend aanbod:	Thema's aanbieden om met kinderen gevoelens te verkennen, Kinderen meenemen in een thema Kringactiviteiten gebruiken om met kinderen rolhandelingen te verkennen: n.a.v. boeken, verhalen, plaatmateriaal Drama-activiteiten met de hele klas of met een groepje leerlingen Met kinderen terugkijken op het spel: laten vertellen, benoemen wat je zag, momenten eruit lichten Houding leerkracht: model staan, samenvatten, benoemen, bevestigen
Opties aanbod SJSO	Ouderbijeenkomsten Individuele begeleidingen, leerling in/uit de klas, ouders (op school of thuis) Basisklas: groepsaanbod Rots & water Check-in en Check out Creatieve therapie, PRT, Beter bij de les, psycho-educatie, CGT, NVR

PI-school
Professor Waterink
Noord

Kopjachtplein 19
1034 JG Amsterdam

020 679 86 27
waterinknoord@debasculepi-scholen.nl
www.piwaterinknoord.nl